

מראי מקומות- בבא מציעא כ"ג

(א) **ורבא מתרין לטעמי' במקום, כריכות ברה"ר,** הרי הרי שלו- ע' בדברות משה (סי' ל"א, הע' י"ד) שכ' דמהכא משמע דמה דמקום הוי סימן, היינו דוקא מקום מסויים ממש, ולכן ברה"ר, שאינו יכול לסיים המקום, כיון דמינשתפא, אי"ז סימן. ולכאו' ה"ה אם ה' מונח ברה"י יהי' הדין כן, דאם מינשתפא לא הוי סימן, ושאיני רה"י מרה"ר רק מצד דברה"י מסתמא עדיין הוא במקום מצומצם שהניחו. ודן מזה לענין אם נמצאת אבדה על רכבת או "באס", ויאמר האובד שהניח אבדתו על הרכבת או הבאס, אבל אינו זוכר בדקדוק מקום שישב שם, די"ל דאי"ז סימן, כיון שאינו יכול לצמצם המקום. אולם שוב צידד דאולי ברה"י באמת אם זוכר שהניחו ברה"י, יהי' אותו מקום סימן, ודוקא ברה"ר, שהוא מקום גדול, אמרי' דכיון דאינו יכול לצמצם במקום, אינו סימן, ומה דאמרי' דברה"י אינו סימן משום דלא מינשתפא, היינו משום דאל"כ ה' מקום לומר דמינשתפא מרה"י לרה"ר. ולפי"ז, יש מקום לומר דנמצאת אבדה על רכבת או באס שיהי' מקום סימן, וכ' דיותר מסתבר דאינו סימן, אולם סיים דצ"ע לדינא.

לידרס הוי סימן או לא [אולם יש לעי' קצת, דנהי דמצד הלכות ביזוי אוכלין לא יהי' הישראל צריך להגביהו, מ"מ מצד מצות השבת אבדה עדיין יהי' איסור עליו להתעלם, וא"כ למה מייאש, רצ"ע.]

(ב) **והא איכא נכרים דלא איכפת להו- הק' תוס',** למה חוששים למיעוט נכרים, אדרבה, נישחש לרוב ישראלים דמסתמא הגביהו אותה, וממילא מסתמא לא מייאש וחייב להכריז, והניח בקו'. ותי' הריטב"א דדריסה הוי דבר דממילא, וכיון דאזלי גוים שם ודרסי לפי תומם, כך הוא מיעוט כרוב, דאע"ג דישראלים לא דרסי, גוים דרסי. ועוד תי' בשם רבותיו דהכא הא איכא גם מיעוט ישראל שמעבירין על האוכלין לפי תומם, וסמוך מיעוטא דישראל למיעוטא דגוים, או דבהמה וכלים, והוי לי' פלגא ופלגא. וע' בדרוש וחידוש רעק"א (בהשמטות) שהביא תי' זו, והק' דאף בספק השקול אינו מייאש, כמבואר במשנה במכשירים (ב', ח') דבמחצה על מחצה חייב להכריז, והניח בקו'.

(ד) **מאי לאו בסימן העשוי לידרס קא מיפלגי- יש** לעי', א"כ מה ענין זה ללשון המשנה, כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז. וע' בשטמ"ק בשם שיטה, שכ' בדוחק דכל שיש בו שינוי היינו שיש בו סימן שראוי לישחת ולהשתנות ע"י הדריסה, דכמו שנופל בו בלא השגחה, כך נופל ממנו במעט דריסה. וע' מש"כ לפרש המשך הגמ' עפ"ז.

(ה) **כללא דאבידתא, כיון דאמר ווי לה לחסרון** כ"ס, וכו'- העיר בקונטרסי שיעורים (ט"ז, ד') על הלשון כללא דאבידתא, שהרי לכאו' הול"ל כללא דיאוש, דבאמת זהו הביאור דכללא דיאוש, כשאומר ווי לחסרון כ"ס. וכ' דמזה משמע כהיסוד שכ' שם בביאור הא דאבידה מותר לאחר יאוש, דאין כוונת

מסויים, ושזה מיירי במלאים וזה בחסרים. וע"ע ברעק"א שכ' להק' למה לא תי' הגמ' דלא מיירי ברקתא דנהרא, והוי מקום סימן. וע"ש שהאריך בזה, וצידד לתרץ דצריך סימן בהיין גופא, כדי שיהי' מותר לו גם לשתות היין, ע"ש באריכות.

(י) **ברשום- פרש"י**, דמיירי שהי' החבית סתום סביב המגופה, בזמן בשנה שיש רושמיין ויש פותחין. ותמה הריטב"א דאיזה סימן היא זו [ולכא' כוונתו משום דיש הרבה סותמין ג"כ]. ולכן פי' כתוס', דכ' שכל בעה"ב עושה רישומו משונה משל חברו, וזהו הסימן. עוד הק' הרש"ש על רש"י, א"כ לימא דפתוחין נמי הוי סימן, לפי שיש פותחין ויש רושמיין. ולכן הוא פי' דגם רש"י באמת ס"ל כתוס', דכיון דיש שרושמיין וכו', ולכן שייך להם ג"כ לרשום איזה סימן על הרשימה.

(יא) **מקום הוי סימן או לא- הק' הריטב"א ישנים**, למה לא פשט ממתני' דקתני ככרות של נחתום ומחרוזות של דגים, דכל הני לית בהו סימן, וקתני הרי אלו שלו, ולא אמרי' דמקום הוי סימן. ותי' בכל הני דמתני' יכולין לומר דמצאן דרך נפילה, וא"כ לא ידע האובד מנפילתן, ולכן לא שייך מקום הוי סימן. משא"כ בחביות, דלא שכיח שנפלו בלא ידיעתו, וא"כ מסתבר דהניחם שם ושכחם, א"כ שפיר יש לעי' אם מקום בכה"ג יהי' סימן או לא.

(יב) **א"ל זיל שקול לנפשך- הק' הריטב"א**, למה לא זכה ב"י בעל המעצרתא מדין חצר, דקונה לו אף שלא מדעתו. ותי' דהכא מיירי במעצרתא שלא הי' חצר משתמרת לדעת הבעלים. ותי' הריטב"א ישנים דכיון דנפל לחצירו קודם יאוש, א"כ כמו דאין ידו זכי לי' קודם יאוש, כן חצירו לא זכי לי' בכה"ג.

(יג) **זיל פלוג לי' לחייא ברי מיני'- כ' בהג' יעב"ץ**, אבל לעצמו לא, כדי להרחיק עצמו מן הכיעור, כעין חכם שאסר אשה לבעלה שלא ישאנה, אבל לבנו מותר כדאי' התם.

(יד) **נפק"מ לאהדורי לצורבא מרבנן בטביעות עינא- הק' הריטב"א**, א"כ למה אמרי' בכל

התורה שהיאוש הוא המתיר, אלא יאוש אינו אלא סימן ומדרגה באבידה, דאבידה שהיא אבודה כ"כ עד שהבעלים מתייאשים ממנה, אבידה כזו התירה התורה לכל המוצאה לזכות בה, אבל אין להיאוש שום שייכות להיתר, רק להודיע לנו מצב האבידה, עד כמה היא נחשבה אבודה מן הבעלים. וא"כ, שפיר אמרי' דכללא דאבידתא וכו', דאין היאוש אלא סימן למדרגת האבידה.

(ו) **כיון דאמר ווי לה לחסרון כיס- כ' הרשב"א** דהיינו בדבר שיש בו סימן, אבל בדבר שאין בו סימן, לא בעי עד דאמר, אלא כיון דמשמש ולא מצא, הוי יאוש.

(ז) **וא"ר זביד משמי' דרבא, הלכתא... אבל** בדבר שיש בו סימן- פרש"י דזהו רבא לטעמי' דאמר סימן העשוי לידרס הוי סימן. אולם ע' בתוס' רי"ד דהק' שלא ימצא כזה בתלמוד, שיפסוק האמורא הלכה כדברי עצמו. ולכן כ' דנראה דגרסי' א"ר זביד בלחוד, או א"ר זביד משמי' דר' פפא.

(ח) **ליהוי קשר סימן- הק' הריטב"א** דלעיל (כ:): משמע שאין קשר סימן, ותי' דהתם הוי קשר של שטרות, אבל הכא סבר דמחרוזות של דגים הוי קשר מסויים ומשונה, ולכן הי' צריך להיות סימן. עוד פי' דכוונת הגמ' לדייק דמהא נמי שמעי' דקשר לא הוי סימן, ודחה הגמ' שאין מכאן ראי'. אבל מה שהק' הגמ' ולהוי מנין סימן, זהו ודאי קו', דהא קיי"ל דמנין הוי סימן. אבל הרמב"ן פי' דקו' הגמ' במנין הי' ג"כ בדרך דקדוק, כאילו אמר ש"מ דמנין לא הוי סימן.

(ט) **והא תנן כדי יין וכדי שמן חייב להכריז- ע' בתוס' שכ' דאם אינו מלא, מדת היין יהי' סימן. וכ' המהרש"א** דהגם דהי' יכול הגמ' לתרץ דהמשנה מיירי שלא היו החביות מלאים, מ"מ לא תי' כן, דלא ניחא לי' לתרץ כן, ולא ביאר למה. וכ' המהר"ם שי"ף דמה דלא תי' כן, וגם הא דלא תי' דמיירי שהי' במקום מסויים, משא"כ הא דחביות של יין מיירי ברקתא דנהרא, דהא מאי פסקה, שניהם נשנין סתם, וא"כ מאי פסקא דזה מיירי במקום מסויים וזה מיירי במקום שאינו

אבידה שאין בו סימן שהרי הוא שלו, למה אינו נוטל ומכריז משום צורבא מרבנן. ותי' דלא אמרי' דצריך להכריז מפני צורבא מרבנן אלא היכא דראה דנפל מצורבא מרבנן, א"נ היכא דצורבא מרבנן שכח, אבל בדרך כלל לא חיישינן לצורבא מרבנן, דלא שכיחי רבנן (וע"ש עוד שהביא מהראב"ד דמקום הכרות ת"ח הוא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אבל לכאור' לא בא ליישב קו' זו, דלא מיושב עפ"ז כלל). **וע"ע בתוס' לקמן (כד. ד"ה ומודה)** שכ' לחלק בין דברים דדרכן להיות בהן שביעות עין ובין דברים שאין דרכן להיות בהן שביעות עין, וכ' בדברים שיש בהם שביעות עין, יש להכריז בהם במקום דשכיחי רבנן.

טו) **בטביעות עינא** - ע' מש"כ לעיל בדף י"ט בביאור היסוד של נאמנות של טביעות עין.

טז) **כי לא שבעתן העין, לא קים לי בגוייהו ולא מהדרי לי** - הק' **רעק"א**, מהכ"ת לפרש דס"ל לרשב"א דלא מהדרי' לצורבא מרבנן בטביעות עין בכלי שלא שבעתן העין, ופליג על החכמים מקצה אל הקצה, לימא דמודה דאם צורבא מרבנן בא ואומר שיש לו טביעות עין, דשפיר מחזירין לו, אלא דמ"מ אין עליו חיוב הכרזה, כיון דמסתמא לא יבא צורבא מרבנן בטביעות עין, והניח בקו'.

יז) **ובפוריא - רש"י פי' לענין אם שימש מטתו, ותוס' פי' לענין אם בעל קרי הוא או לא. וע"ע במהרש"א דפי' ע"פ מה דאי' דחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ועבידי רבנן דמשנן ואומרים דכבר הגיע למצב שלא ידע, אף דבאמת ידע.**